

Fieldlab*

Informatiesessie 7 oktober

Bestaanszekerheid bij levensgebeurtenissen

24, 25, 26 november

Social Hub, Den Haag

Roos de Groot

Product owner Digilab

Aliza Tekofsky

Portfoliomanager & strategisch adviseur Digilab

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Inhoud

- Wie hebben zich tot nu toe aangemeld?
- Wie is van voornemens deel te nemen, wat is nodig om aanmelding definitief te maken?
- Kort: Wat gaan we op het fieldlab doen en waarom?
 - Wat zet Digilab neer als omgeving, hoe werkt dat in grote lijnen en welke componenten zitten daarin
 - Hoe kan je connectie maken met die omgeving of hoe kan je bijdragen aan de case?
- Wat ben je van voornemens om tijdens het fieldlab te onderzoeken en/of te maken?
- Heeft je team al een challenge in gedachten? Of wil je kennis maken met bepaalde technieken?
- Welke andere partijen of organisaties heb je nodig, of met wie zou je samen een challenge willen doen?
- Locatie en globaal programma
- Overige vragen

Beoogde & deelnemende organisaties

Ministeries & Uitvoeringsorganisaties

- SZW
 - UWV
 - BKWI
 - BIDN
- Financiën
 - Dienst Toeslagen
 - Belastingdienst
- Economische Zaken
 - KvK

Gemeenten

- Gemeente Utrecht
- Gemeente Nijmegen
- Gemeente Amsterdam

Projecten en programma's

- RegelRecht - Van Wet naar Werking (BZK)

- Uniforme bronontsluiting - OOTS
- Mijn Overheid Zakelijk (MinBZK)
- EDI Wallet (ICTU)
- Federatieve Toegangsverlening (VNG)
- Federatieve Service Connectiviteit (VNG)
- Federatief Datastelsel (FDS)
- Digilab
- Federatieve Catalogus - Logius / FDS
- Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS)
- Logboek Dataverwerking - MinBZK
- Uit Betrouwbare Bron (VNG)
- Vorderingenoverzicht Rijk (CJIB)
- NeRDS (BZK)
- Common ground (VNG)
- Developer.overheid.nl
- Programma levensgebeurtenissen (BZK)
- Programma proactieve DV (BZK)

Als overheid hebben we vergaande ambities voor meer samenwerking en betere digitale diensten

Uit de Nederlandse Digitaliseringsstrategie:

"We delen en benutten data op een verantwoorde manier over overheidslagen heen.

- Overheidsbreed datagedreven werken
- Via het federatief datastelsel
- Met bindende afspraken en standaarden.
- Knelpunten ophalen, oplossen en voorkomen

We zetten burgers en ondernemers centraal.

- 'Altijd de juiste deur'
- Proactief aanbod"

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Digilab

REALISATIE
IBDS

In het heel kort

Hoe kunnen burgers inzicht, uitzicht en overzicht krijgen over hun rechten en plichten, door gebruik te maken van verantwoorde gegevensdeling binnen een Federatief Datastelsel?

- Tijdens het Fieldlab Bestaanszekerheid werken we met 80 - 100 professionals uit 15–20 teams in drie dagen aan een werkende technische demonstrator.
- We kiezen een concrete levensgebeurtenis als casus en combineren data en regels rechtstreeks op basis van de wet.
- Zo creëren we inzicht, overzicht en handelingsperspectief dat aansluit bij de praktijk van burger en overheid.
- We sluiten af met een live demo voor bestuurders en beslissers (die niet aanwezig waren bij het Fieldlab).

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Bestaanszekerheid bij levensgebeurtenissen

We koppelen het thema bestaanszekerheid aan herkenbare momenten waarop mensen vaak (tijdelijk) inkomensondersteuning nodig hebben:

- Ik ga scheiden
- Ik ga verhuizen
- Ik word werkeloos
- Ik word ZZP-er

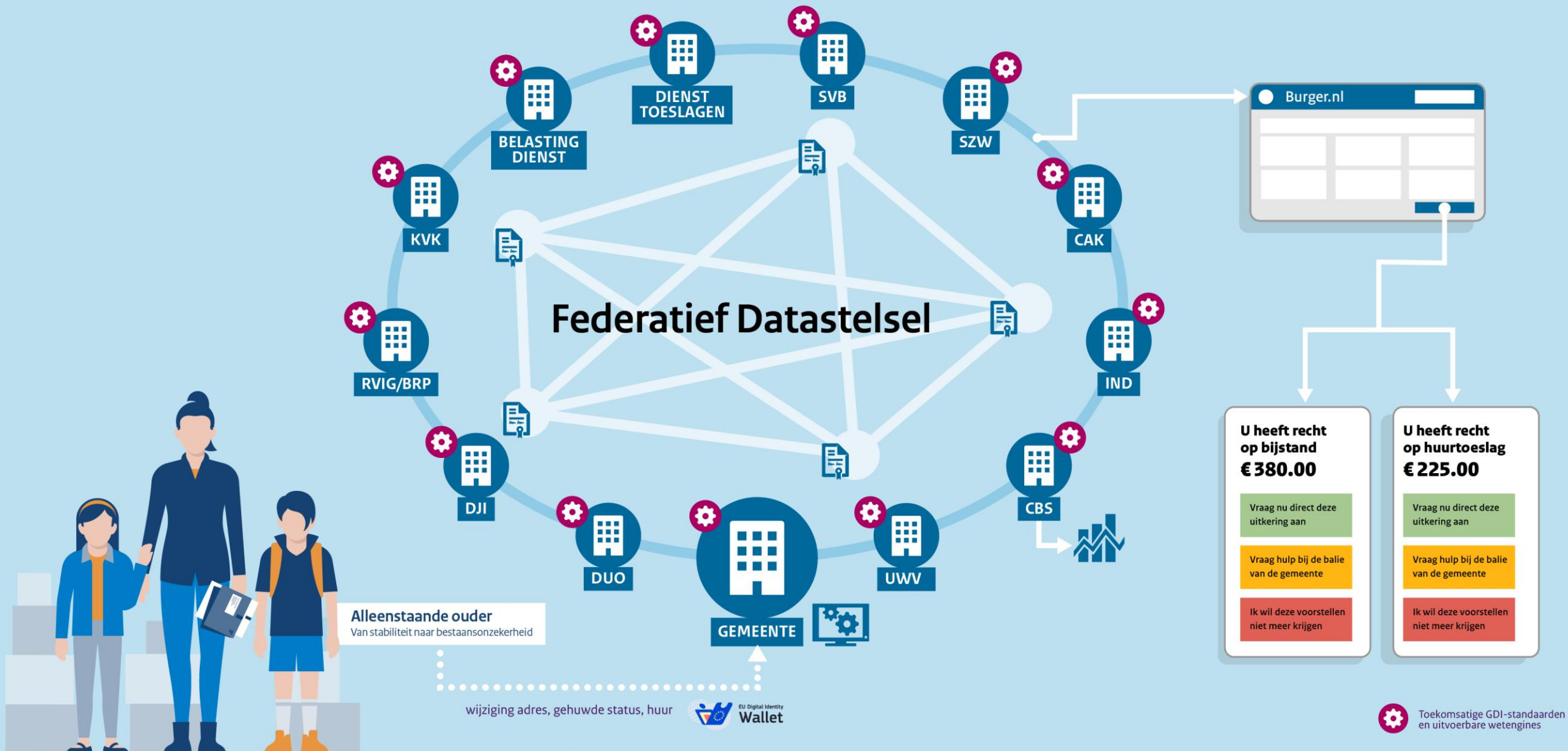
Betrokken wetten o.a.:

- Huurtoeslag
- Kinderopvangtoeslag
- Kindgebondenbudget (& ALO-kop)
- Zorgtoeslag
- Bijstandsondersteuning (en voor ZZP-ers)

Uitgangspunten Fieldlab

- We volgen het principe 'data bij de bron' (DbdB):
 - Data bij de bronhouder, real-time data, dataminimalisatie, minder kopieën en 'fout-op-fout'
- We maken gebruik van de GDI-standaarden voor gegevensuitwisseling
 - En van de standaarden in ontwikkeling en beoogd door het Federatief DataStelsel (FDS)
- We bieden transparantie en regie op gegevens
 - Inzicht in data (door bijvoorbeeld catalogi)
 - Inzicht in gebruikte data voor organisatie en burger
- We zetten de uitvoer van wetten centraal
 - Machine-lees- en -uitvoerbare wetten en de invloed van uitvoering van wetten op elkaar
- We gebruiken open source en herbruikbare software en gebaseerd op Common Ground principles
- Lees hier meer over de [uitgangspunten van het Federatief Datastelsel](#)

⚙️ Toekomstige GDI-standaarden en uitvoerbare wetengines

De inwoner kent zijn rechten en plichten en kan deze met een druk op de knop verzilveren. De betrokken organisaties kunnen eenvoudig en betrouwbaar realtime gegevens uitwisselen en zijn daardoor beter in staat om hun maatschappelijke taken te vervullen. Zoals het toekennen van inkomensondersteuning voor wie het nodig heeft.

Fieldlab Omgeving

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

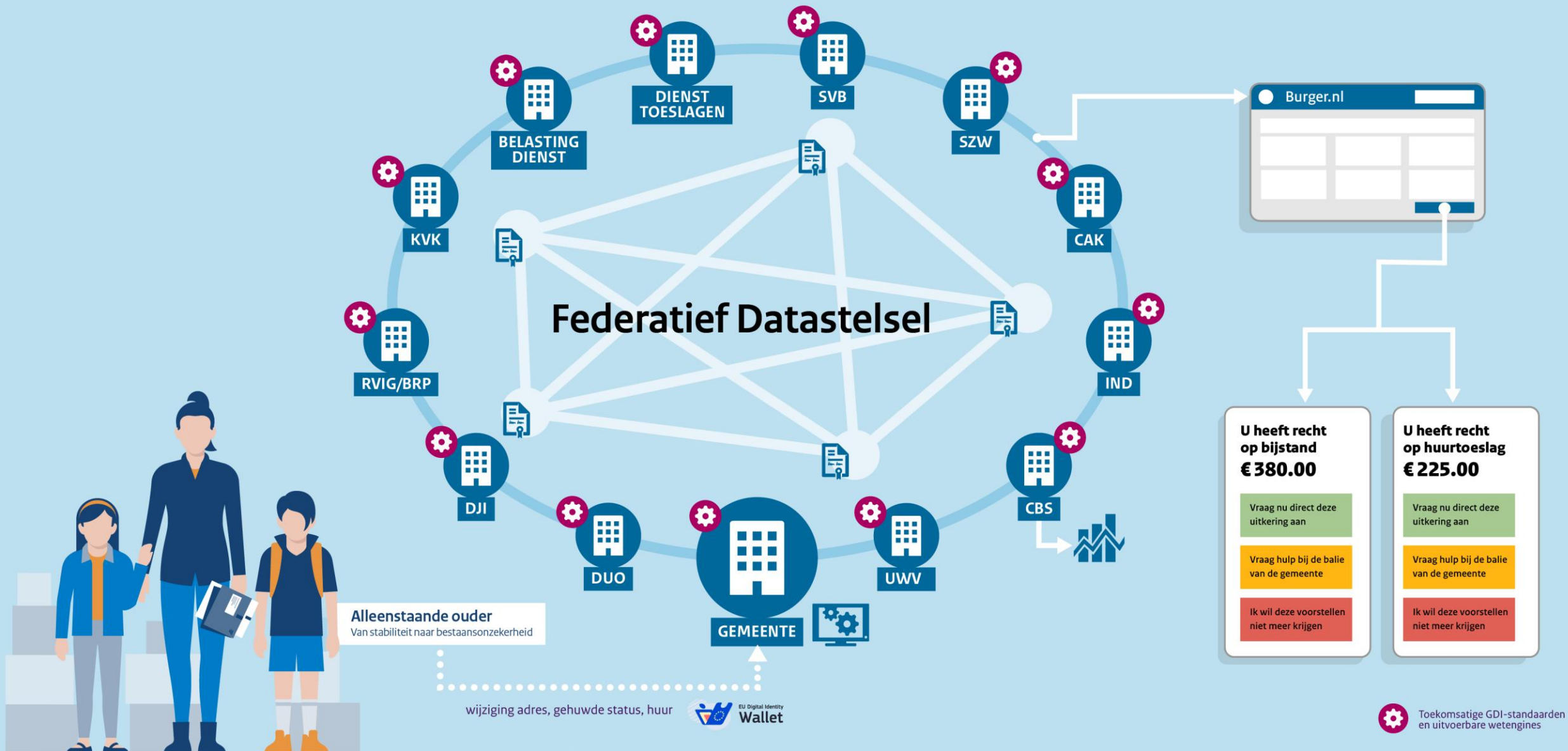

C O M M U N D
G R O U P

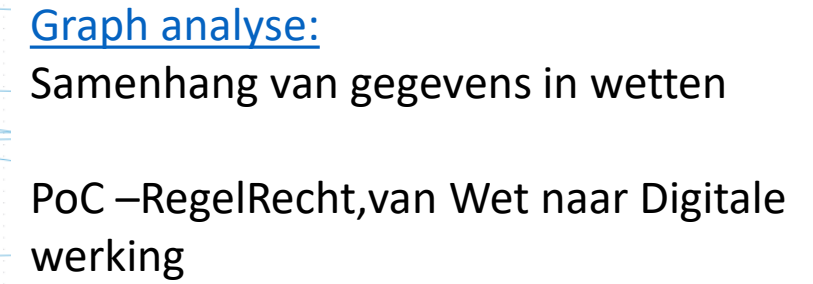
Digilab

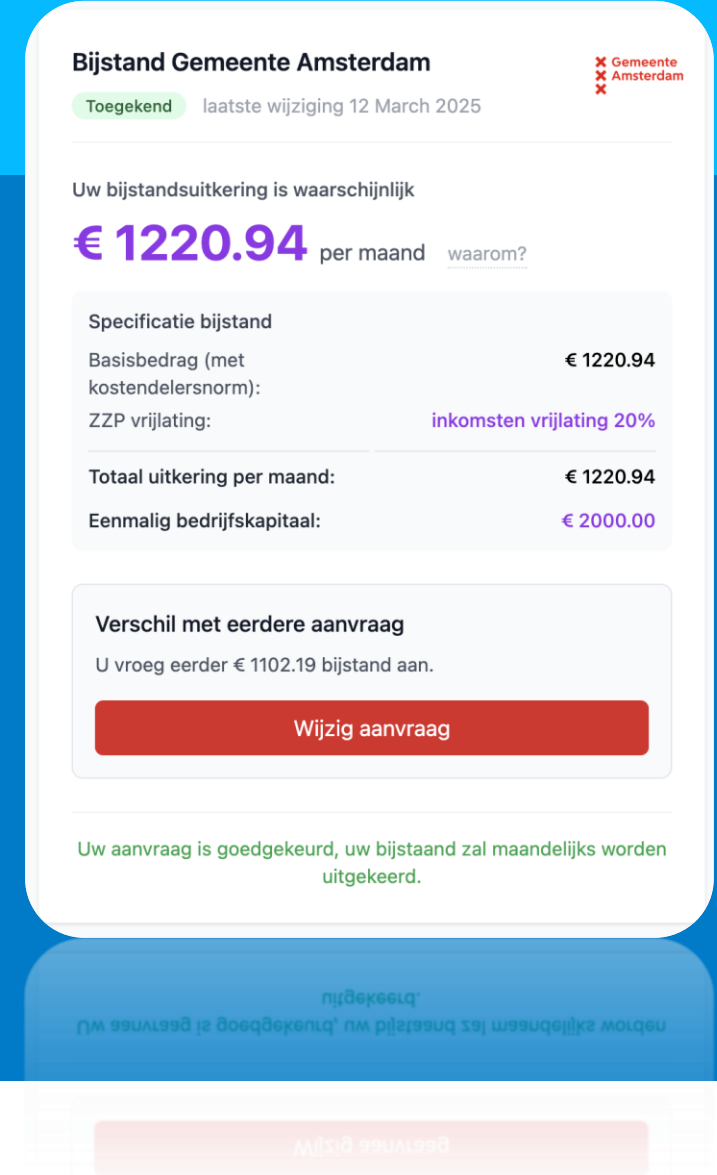
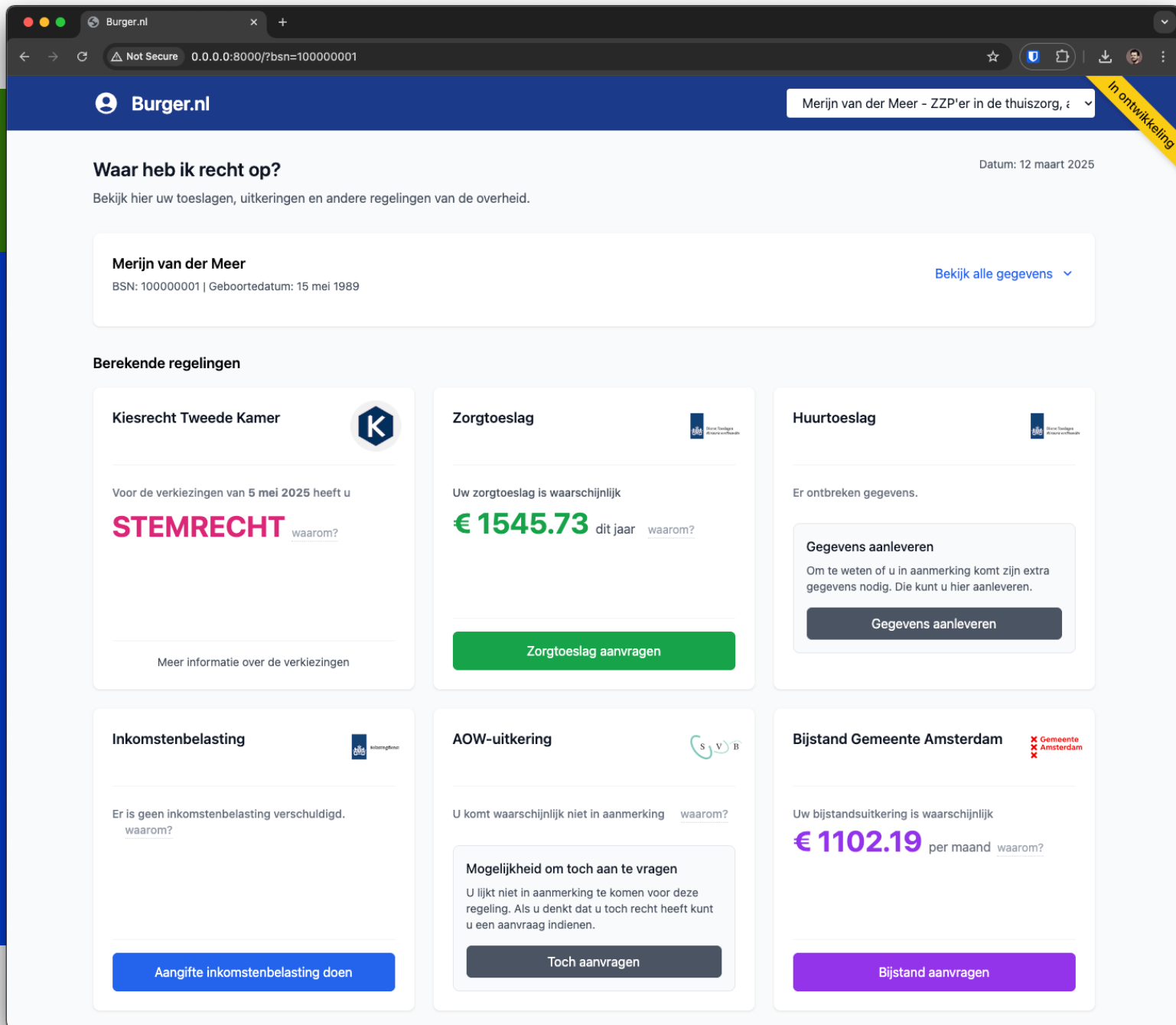
REALISATIE
IBDS

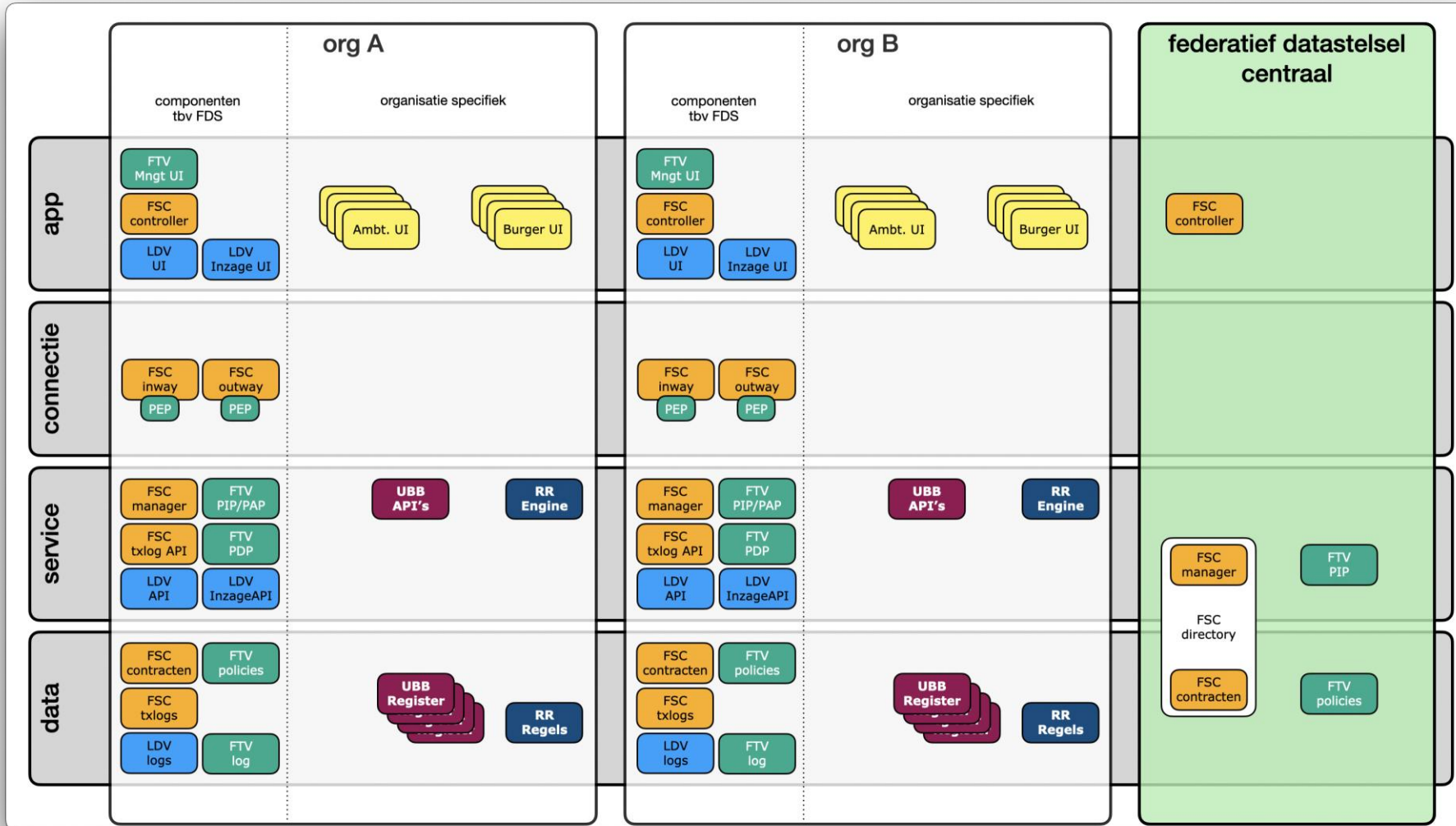

⚙️ Toekomstige GDI-standaarden en uitvoerbare wetengines

De inwoner kent zijn rechten en plichten en kan deze met een druk op de knop verzilveren. De betrokken organisaties kunnen eenvoudig en betrouwbaar realtime gegevens uitwisselen en zijn daardoor beter in staat om hun maatschappelijke taken te vervullen. Zoals het toekennen van inkomensondersteuning voor wie het nodig heeft.

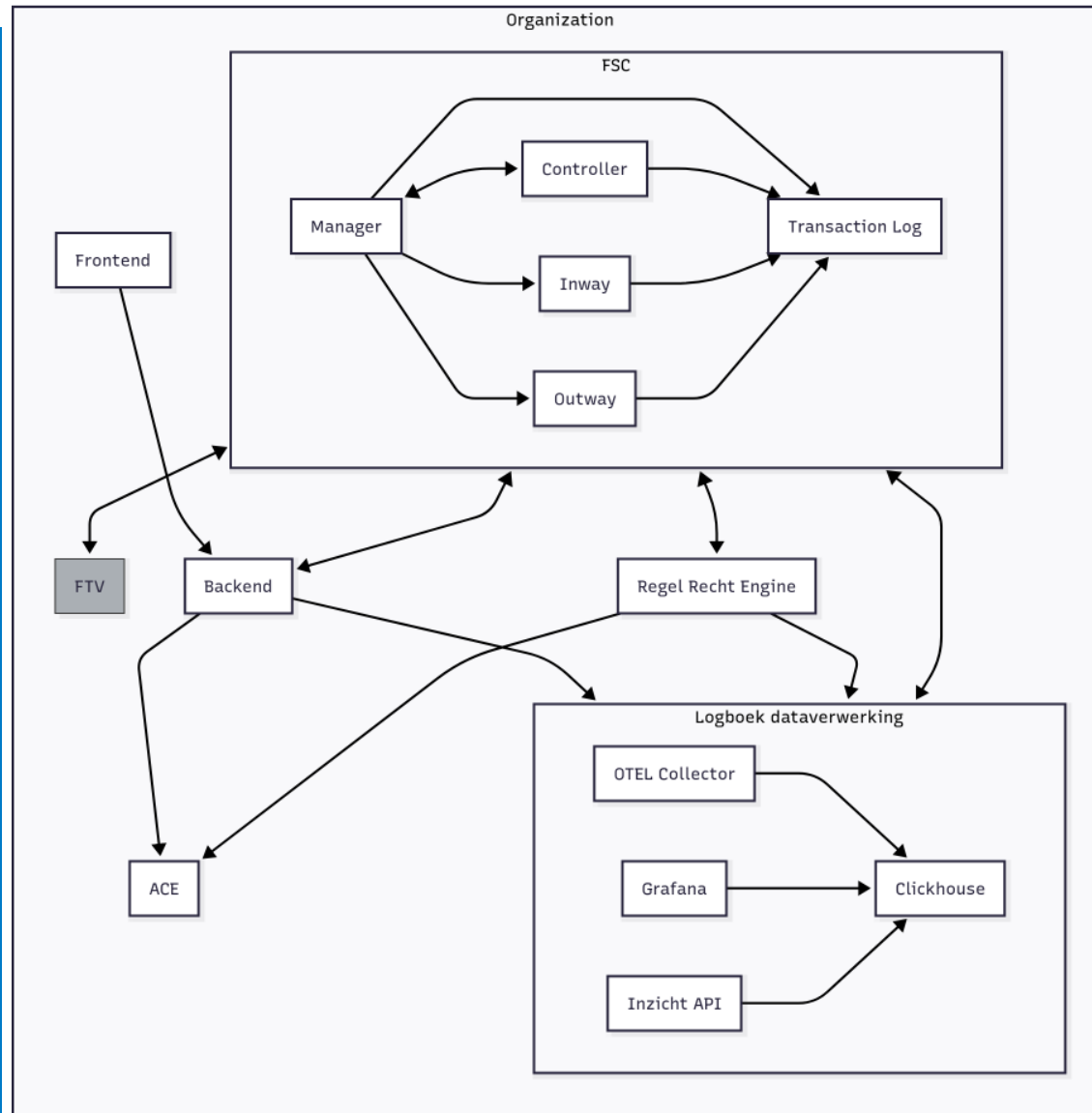

Componenten waaruit organisaties bestaan

(WIP)

Meer documentatie op:

<https://fieldlab.bzlg.aps.digilab.network/links.html>

Componenten per organisatie bestaat

(WIP)

Meer documentatie op:

<https://fieldlab.bzlg.apps.digilab.network/links.html>

Hoe sluit ik aan

Digilab biedt een sandbox-omgeving waarin al diverse organisaties, waar o.a. de Belastingdienst, de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) en Toeslagen, zijn gedeployed. Binnen deze omgeving communiceren de organisaties met elkaar via FSC (Federatieve Service Connectiviteit), ondersteund door een speciaal ingerichte FSC Directory.

Nieuwe deelname kan op twee niveaus:

- 1. Externe organisatie aansluiten
- 2. Doorontwikkelen op bestaande Digilab-organisaties

1. Hoe sluit ik aan als externe organisatie?

1. Zelf opzetten en deployen met FSC

Deelnemers kunnen hun eigen organisatie opzetten en deployen, waarbij de (Rest API) communicatie idealiter via FSC verloopt. Het inrichten van FSC kan echter complex zijn voor deelnemers zonder

2. Hosting door Digilab

Digilab kan de organisatie van een deelnemer zelf deployen binnen de Fieldlab-omgeving, met of zonder FSC. Hiervoor levert de deelnemer:

- Docker-images van de software
- Kubernetes Deployment-manifest om de service te deployen

3. Een organisatie neerzetten in de SimulatieOmgeving met FSC en FTV mbv FDS team

4. Koppelen via Ingress (zonder FSC)

Digilab kan een bestaande organisatie openzetten met een Ingress, zodat er rechtstreeks via API's kan worden gecommuniceerd zonder FSC.

Hoe sluit ik aan?

2. Doorontwikkelen op bestaande Digilab-organisaties

- Deelnemers kunnen ook bijdragen aan de software van de al gedeployde Digilab-organisaties:
 - Fork de Fieldlab-repo.
 - Zet lokaal een Fieldlab-omgeving op om de wijzigingen te testen.
 - Dien wijzigingen in via merge requests aan Digilab.
- Belangrijk: in alle gevallen moet de software voldoen aan de [technische vereisten](#) voor deelname

Challenges

Wat ben je van voornemens te maken?

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Challenges fieldlab

- Wat ben je van voornemens om met je team te onderzoeken?
- Wat of wie heb je daarvoor nodig?
- Zet een challenge neer in het [Mattermost board](#)
- Inspiratie nodig ?
Lees wat vorig jaar onderzocht is in [het Whitepaper](#)

Challenges fieldlab

- **Voorbeelden van challenges die je kan doen (en specificeren):**
 - FSC toevoegen
 - Policies toevoegen met FTV
 - Loggingstandaard toevoegen
 - Metadatering opstellen (DCAT3)
 - Een uitvoeringswet toevoegen aan de engine en verbeteren
 - Cloud event verwerken
 - Wallet werking uitgifte software / uitgever
 - Rest Api ontwikkelen
 - Gegevens opvragen via API's
 - Frontend verbeteren
 - Mobile app bouwen

Voorlopig programma fieldlab

- **Dag 1**
9.30 inloop, 10h opening, 17.30 einde
- **Dag 2**
9.30 – 17.30
18.00 – 20.30 (Diner optioneel)
- **Dag 3**
9.30 – 17.30
Rond 16h start demo
18h Eind borrel
- Houd [de site](#) in de gaten voor updates in programma

Locatie fieldlab

The Social Hub Den Haag

[Hoefkade 9](#)

[2526 BN Den Haag](#)

Bij The Social Hub en in de directe omgeving zijn verschillende overnachtingsmogelijkheden beschikbaar.

Let op: het regelen van accommodatie tijdens het Fieldlab is een verantwoordelijkheid van de deelnemers.
De organisatie van het Fieldlab verzorgt geen hotelreserveringen.

Deelnemen?

- Geef uiterlijk voor 27 oktober door :
 - Of je meedoet
 - Uit hoeveel mensen je team bestaat
 - Naam en e-mail teamleden
 - Welke challenge je van voornemens bent te onderzoeken
- 11 november: Online meeting final update fieldlab-omgeving & challenges
- Graag mailen aan organisatie:
 - Caroliene.steltenpool@ictu.nl
 - Aliza.tekofsky@ictu.nl
 - Roos.degroot@vng.nl
 - Vivian.vanderHeijden@VNG.NL

Vragen?

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Tot op het fieldlab

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Inhoud

1. Waarom?
 - Een Fieldlab, en wat levert het op?
2. Wie?
 - Wie zijn de organisaties achter het Fieldlab?
3. Waarom Bestaanszekerheid bij Levensgebeurtenissen?
 - En hoe digitalisering aan de oplossing kan bijdragen
4. Wat gaan we doen op het Fieldlab?
 - Hoe werkt het, voorbeeldscenario en uitdagingen
5. Waarom meedoen aan een Fieldlab?
 - Wat kan jouw organisatie doen?
 - En welke rollen, kennis en kunde breng je mee?

Waarom?

Een Fieldlab, en wat levert het op?

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Als overheid hebben we vergaande ambities voor meer samenwerking en betere digitale diensten

Uit de Nederlandse Digitaliseringsstrategie:

"We delen en benutten data op een verantwoorde manier over overheidslagen heen.

- Overheidsbreed datagedreven werken
- Via het federatief datastelsel
- Met bindende afspraken en standaarden.
- Knelpunten ophalen, oplossen en voorkomen

We zetten burgers en ondernemers centraal.

- 'Altijd de juiste deur'
- Proactief aanbod"

De **VNG** heeft op 18 juni 2025 met grote meerderheid van stemmen een [resolutie](#) aangenomen om als één bestuurslaag te sturen op (niet-onderscheidende) digitalisering, zonder vrijblijvendheid.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Alle wijzers staan dus de zelfde kant op, maar de weg ernaartoe moeten we samen ontdekken

Fieldlabs helpen die weg samen creëren

Een Fieldlab

- Verbindt kennis, kunde, netwerken, programma's en disciplines
- Toont snel aan dat nieuwe technieken werken en waarde toevoegen
- Brengt knelpunten in kaart
- Geeft inzicht in ontbrekende of verder te onderzoeken technologie
- Geeft richting aan het toekomstbeeld
- Legt de basis voor verdere implementatie

[Bekijk het webinar 'Datadelen' en fieldlab demo vanaf minuut 38](#)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Een Fieldlab is een technische snelkookpan

- Werken in een proof-of-conceptomgeving
- Gezamenlijk aan concrete cases werken
- Beperkte tijd, één gezamenlijk doel
- Nieuwe standaarden en technieken in samenhang beproeven
- Techniek en beleid verbinden
- Vrij experimenteren
- Interbestuurlijke samenwerking
- Silo's doorbreken
- Inventariseren wat er al is en wat hergebruikt kan worden
- Bestaande oplossingen verder brengen

[Bekijk de aftermovie van het Fieldlab 2024](#)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Dus doe mee om:

- De gezamenlijke toekomst, zoals alle overheidsorganisaties die voor zich zien, concreter te maken
- Geïnspireerd te worden om samen naar die toekomst toe te werken
- Kennis te maken met en gebruik te maken van nieuwe technieken en standaarden
- Het draagvlak voor innovaties te vergroten
- Bij te dragen aan oplossingen voor maatschappelijk urgente vraagstukken
- En niet te vergeten: drie leuke, leerzame dagen te beleven

Lees de [opbrengsten in het whitepaper](#) van het Fieldlab proactieve dienstverlening 2024

En lees wat deelnemers zelf zeggen ->>>>

Fieldlab 2024 - Wat is deelnemers bijgebleven?

Fieldlab 2024 - Heb je wat nieuws geleerd?

Inhoud & techniek

- Nieuwe tools en standaarden leren kennen
- Machineleesbare regelspecificatie getest
- Veel geleerd op technisch gebied
- Kennis opgedaan over Kubernetes en Python
- Meer inzicht in FDS en de bijbehorende standaarden
- Begrip hoe FDS werkt verdiept

Inzicht & reflectie

- POC's zijn waardevol, maar niet zonder risico's
- Juridische kaders beter in beeld
- We worden steeds beter – en dat verandert de keten echt

Samenwerking

- Intensieve samenwerking binnen de overheid
- Zeer waardevol om samen te werken
- Inzicht in technische infrastructuur van andere teams
- Kansen voor samenwerking tussen organisaties zichtbaar
- Als team samengewerkt aan deadlines
- Nieuwe contacten, o.a. met Belastingdienst/Toeslagen

Wie?

Zijn de organisaties achter het Fieldlab?

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

De organisaties achter het Fieldlab

Het Fieldlab is een interbestuurlijke samenwerking van:

- Programma [Realisatie Interbestuurlijke Datastrategie](#)
 - Project [Federatief Datastelsel](#)
- Programma [Common Ground](#)
- [Digilab - Innovatiewerkplaats voor de digitale overheid](#)
- De deelnemende organisaties (zie [beoogde deelnemers](#))

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Even voorstellen: Realisatie IBDS

- Van woningtekort en energietransitie tot armoede, schulden en zorg. Om maatschappelijke vraagstukken aan te pakken, zijn data binnen de overheid onmisbaar. Voor beleid, uitvoering, toezicht en verantwoording. De Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS) is opgezet om de kansen van verantwoord datagebruik te benutten en om de knelpunten aan te pakken.
- De realisatie IBDS is georganiseerd langs vier pijlers:
 - *Wat mag?*
 - *Wat kan?*
 - *Wat helpt?*
 - *Wat inspireert?*

Lees meer over de realisaties IBDS op <https://realisatieibds.nl>

Even voorstellen: het Federatief Datastelsel

- Het Federatief Datastelsel is een project van de IBDS, in de pijler 'Wat kan'.
- Het FDS is een **vertrouwensraamwerk** met afspraken, standaarden, voorzieningen en stelselfuncties.
- Het FDS faciliteert het zoeken, delen en in samenhang toepassen van hoogwaardige data uit verschillende databronnen voor meervoudig gebruik.
- Transparant en controleerbaar, zodat burgers en bedrijven het datagebruik van de overheid kunnen vertrouwen.

[Het wat, hoe en waarom van het federatief datastelsel uitgelegd in 1,5 minuut.](#)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

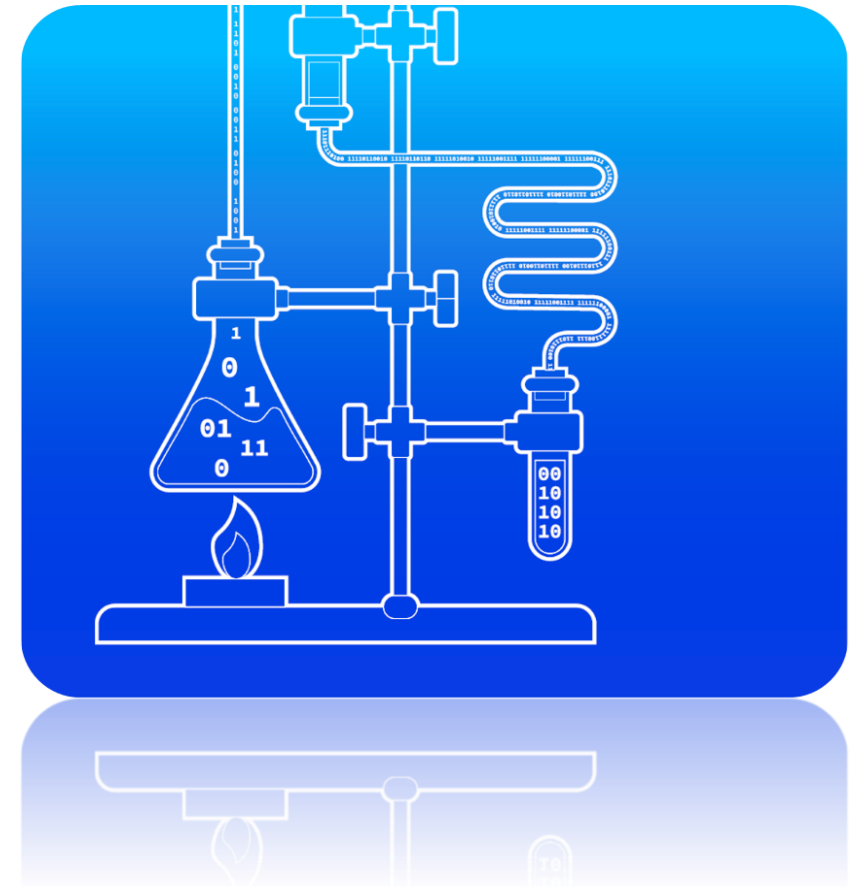

Digilab

REALISATIE
IBDS

Even voorstellen: Digilab

- **Digilab** is een technische innovatiewerkplaats die samen met projecten, programma's en overheidsorganisaties werkt aan beproevingen.
- Deze beproevingen kunnen nieuwe (GDI) standaarden, afspraken of best practices opleveren.
- Digilab beproeft bestaande en toekomstige standaarden in samenhang.
- Digilab is er voor innovatieve projecten die tot doel hebben om slim, verantwoord en met moderne technieken uitvoering te geven aan de digitalisering van de overheid en die samen als één community kunnen meebouwen aan o.a. het **Federatief Datastelsel (FDS)**

Waarom

Bestaanszekerheid bij Levensgebeurtenissen?
En hoe digitalisering aan de oplossing kan bijdragen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Miljoenen Nederlanders leiden een financieel onzeker bestaan

- [1,5 miljoen](#) mensen leven van <120% van het sociaal minimum (CBS)
- [2,2 miljoen](#) volwassenen zijn 'onzekere werkenden' of 'precariaat' (SCP)
 - *De kinderen komen daar dus nog bij*
- [1 op de 3](#) Nederlanders kan moeilijk rondkomen (NIBUD)

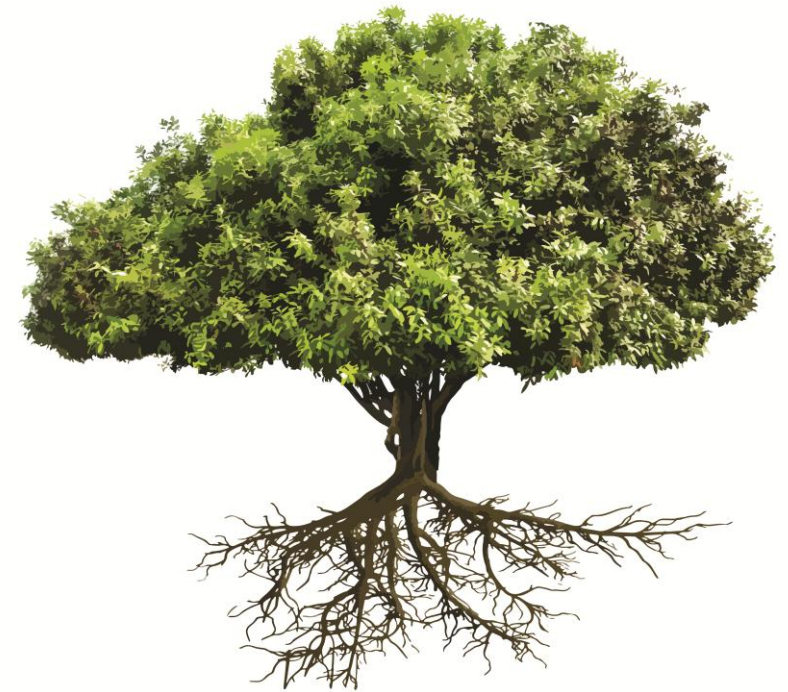
Met geldzorgen zie je door de bomen het bos niet

"Iemand in armoede [...] ziet door de administratieve bomen het bos niet meer. [...]"

De overheid zou er in alle stadia op gericht moeten zijn erger te voorkomen: werken aan bodemherstel, zorgen dat mensen stabiele grond onder hun voeten hebben.

En vertrouwen speelt daarbij een belangrijke rol"

- Tim 's Jongers in een interview met CBS

Bestaanszekerheid is de basis van vertrouwen

"Een voorspelbaar stelsel dat mensen bestaanszekerheid biedt geeft een basis van vertrouwen."

Commissie Sociaal Minimum in 'Een zeker bestaan – naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum'

Vertrouwen en bestaanszekerheid vragen grip

"Het is vaak echt een puzzel: wanneer heb ik waar recht op?"

Voor flexwerkers en zelfstandigen zijn de vooruitzichten vaak onzeker.

De afhankelijkheid van toeslagen is toegenomen, terwijl ook de Commissie Sociaal minimum heeft geconstateerd dat het stelsel te ingewikkeld en ontoegankelijk is geworden.

*De onzekerheid die dat met zich meebrengt, moet worden opgelost door via inkomensbescherming niet áchteraf, maar vóóraf zekerheid te bieden. Dat geeft **grip** op je geld en op je leven."*

Nibud-directeur Vliegenthart in 2024

*"Wetenschappelijk onderzoek laat overtuigend zien dat wanneer mensen meer **grip** op het leven ervaren, dat leidt tot allerlei gunstige uitkomsten. Zowel voor de mensen zelf als voor de samenleving als geheel."*

Grip. Het maatschappelijk belang van persoonlijke controle. (WRR)

De overheid zelf mist grip om zekerheid te bieden

- Overheidsdiensten zijn steeds meer digitale diensten.
Tot nu toe [zet dat het constitutionele systeem van checks and balances en individuele rechtsbescherming toenemend onder druk](#)
- Als digitale systemen versnipperd blijven en onnavolgbaar zijn, levert dat niet alleen slechte dienstverlening op – het ondermijnt ook het vertrouwen, het maatschappelijk fundament.
- Als we burgers niet helder, begrijpelijk en betrouwbaar kunnen ondersteunen, kunnen we als overheid onze wettelijke taken niet goed uitvoeren. En blijven beleidsdoelen achter.

We bouwen aan een digitaal fundament voor vertrouwen, grip en bestaanszekerheid

In het Fieldlab bouwen we

- op basis van bestaande wetgeving*
- met gebruik van moderne standaarden en technieken
- aan verantwoorde en transparante gegevensdeling
- ervaring met werken in en aan een federatief datastelsel
- om burgers te ondersteunen met grip en meer bestaanszekerheid

Zo laten we zien hoe een moderne digitale overheid zowel burgers als de overheid meer grip kan geven, waarmee we bouwen aan vertrouwen.

* Of wijken daar gemotiveerd en expliciet van af

Het Fieldlab focust op financiële bestaanszekerheid

- Het Fieldlab werkt aan “overzicht, inzicht en uitzicht”, rechtstreeks aan de burger, met als doel: meer zekerheid voor wie het nodig heeft, meer grip voor iedereen.
- De case dient om aan te tonen dat vooral in precare situaties, zoals bij een levensgebeurtenis als ‘scheiden’, ‘verhuizen’, het digitaal fundament waarde toevoegt.
- We richten ons echter niet op een specifieke doelgroep: alles werkt voor elke burger.
- We zijn ons bewust van, maar richten ons nu niet direct op, andere aspecten van bestaanszekerheid zoals sociaal kapitaal en gezondheid.

Wat

gaan we doen op het Fieldlab?

2. Wat gaan we doen?

1. In het heel kort
2. Bestaanszekerheid en levensgebeurtenissen
3. Uitgangspunten Fieldlab
4. Praatplaten
5. Casus, persona's en scenario's
6. Te beproeven technieken
7. Beoogde deelnemers

In het heel kort

Hoe kunnen burgers inzicht, uitzicht en overzicht krijgen over hun rechten en plichten, door gebruik te maken van verantwoorde gegevensdeling binnen een Federatief Datastelsel?

- Tijdens het Fieldlab Bestaanszekerheid werken we met 80 - 100 professionals uit 15–20 teams in drie dagen aan een werkende technische demonstrator.
- We kiezen een concrete levensgebeurtenis als casus en combineren data en regels rechtstreeks op basis van de wet.
- Zo creëren we inzicht, overzicht en handelingsperspectief dat aansluit bij de praktijk van burger en overheid.
- We sluiten af met een live demo voor bestuurders en beslissers (die niet aanwezig waren bij het Fieldlab).

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Bestaanszekerheid bij levensgebeurtenissen

We koppelen het thema bestaanszekerheid aan herkenbare momenten waarop mensen vaak (tijdelijk) inkomensondersteuning nodig hebben:

- Ik ga scheiden
- Ik word werkeloos
- Ik ga verhuizen

Betrokken wetten:

- Bijstandsondersteuning (en voor ZZP-ers)
- Huurtoeslag
- Kinderopvangtoeslag
- Zorgtoeslag
- Etc...

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Uitbreiding tijdens het Fieldlab

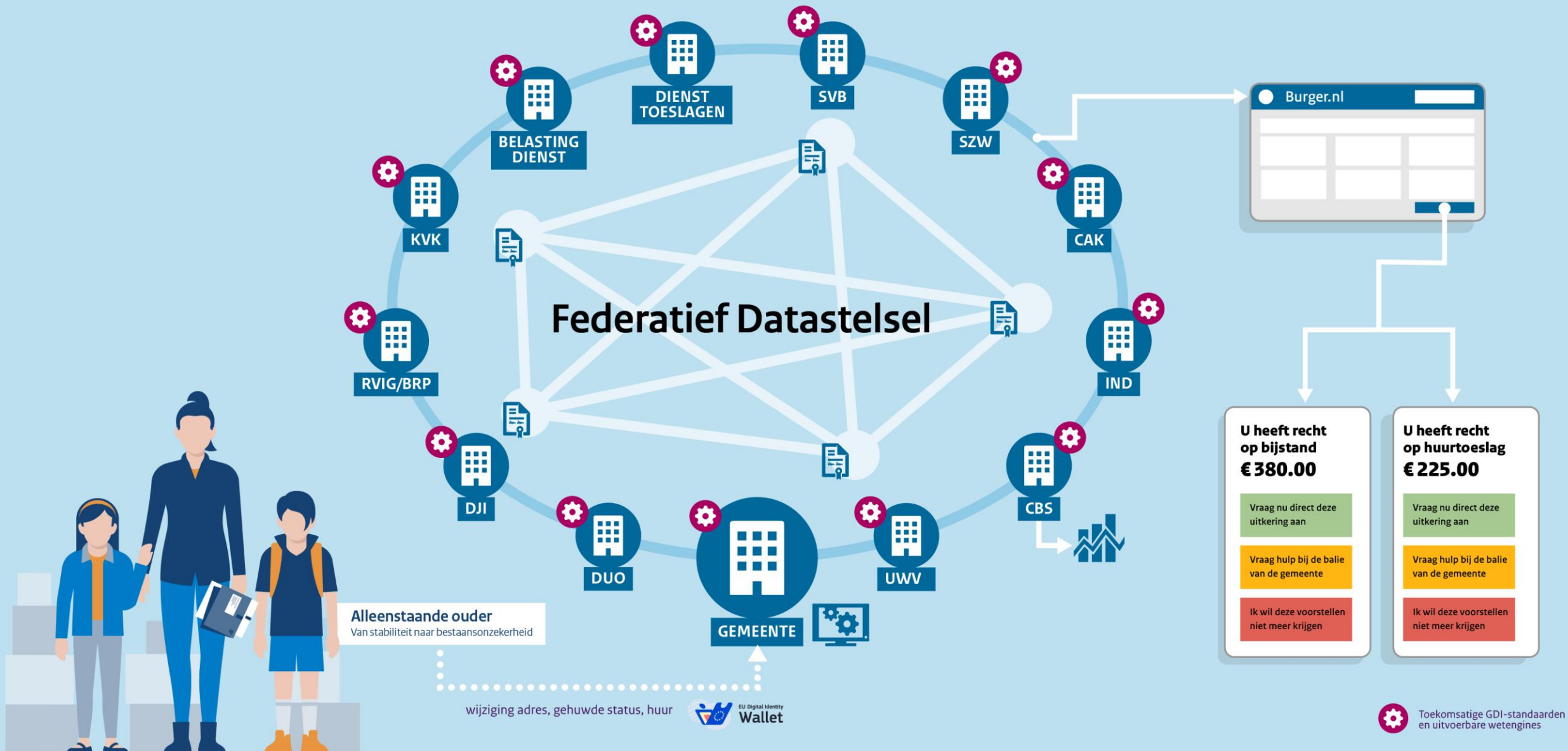
Tijdens het Fieldlab is er de mogelijkheid om zelf de cases uit te breiden met verschillende scenario's, persona's, wetten en technische processen die bij die levensgebeurtenis horen.

- Afhankelijk van de aanwezig teams, bijvoorbeeld:
 - Alimentatiewet
 - Wet Langdurige Zorg
 - Schuldenoverzicht
 - Inkomen ondernemers
 - ...

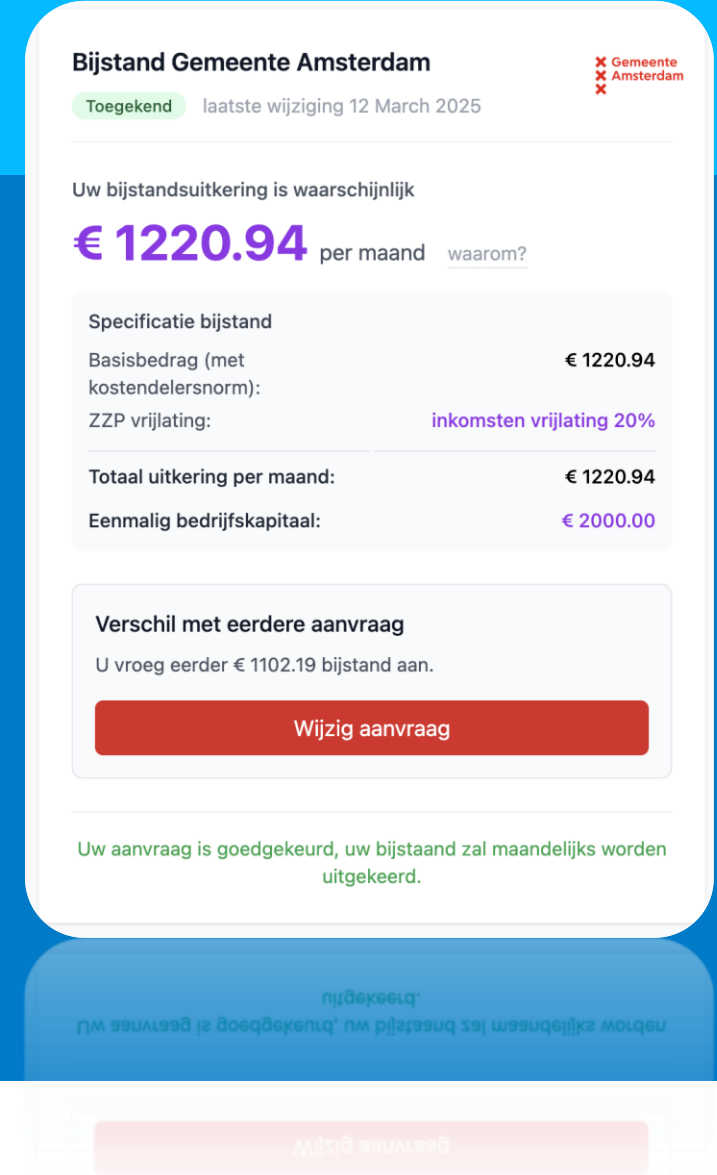
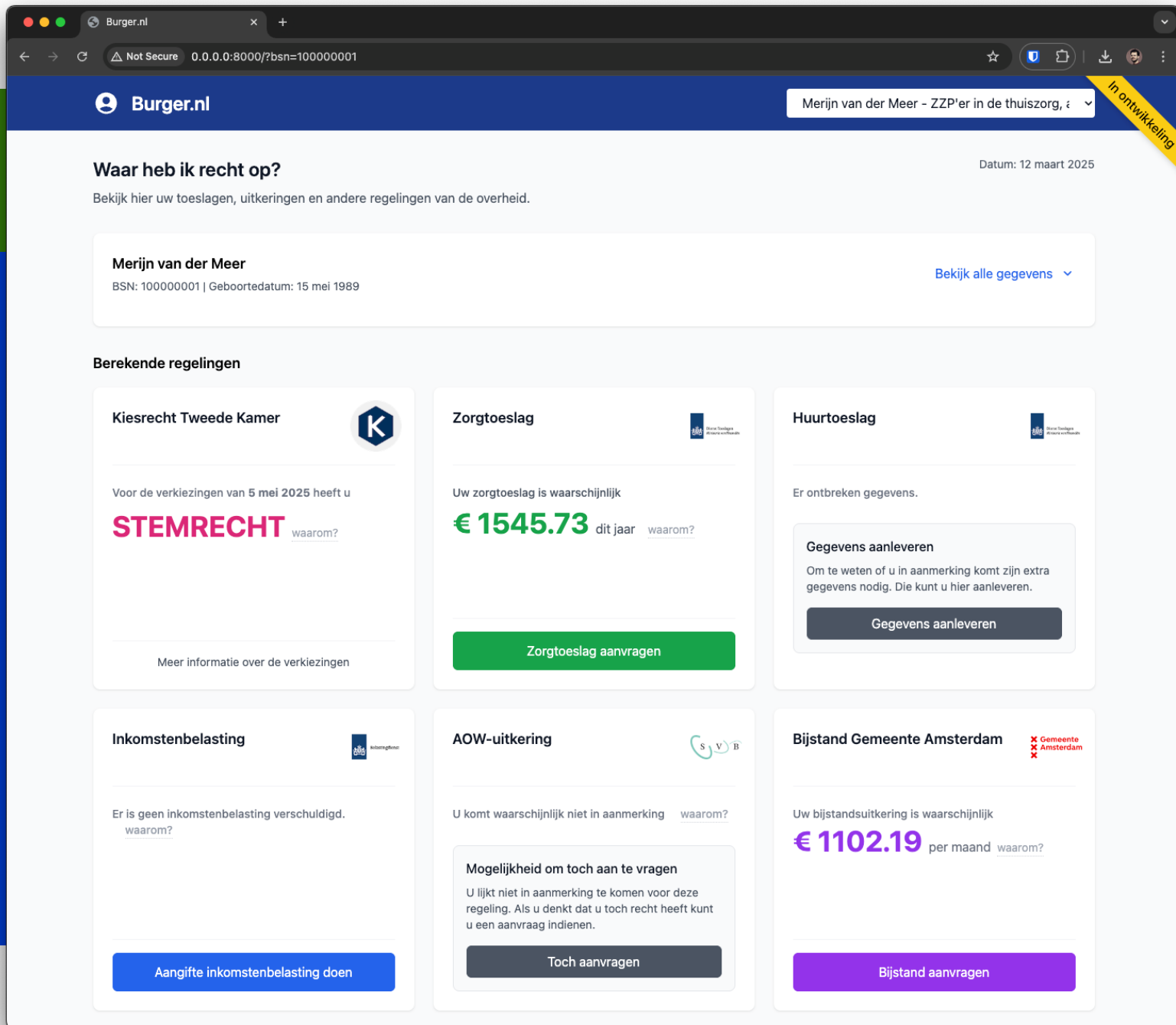
Uitgangspunten Fieldlab

- We volgen het principe 'data bij de bron' (DbdB):
 - Data bij de bronhouder, real-time data, dataminimalisatie, minder kopieën en 'fout-op-fout'
- We maken gebruik van de GDI-standaarden voor gegevensuitwisseling
 - En van de standaarden in ontwikkeling en beoogd door het Federatief DataStelsel (FDS)
- We bieden transparantie en regie op gegevens
 - Inzicht in data (door bijvoorbeeld catalogi)
 - Inzicht in gebruikte data voor organisatie en burger
- We zetten de uitvoer van wetten centraal
 - Machine-lees- en -uitvoerbare wetten en de invloed van uitvoering van wetten op elkaar
- We gebruiken open source en herbruikbare software en gebaseerd op Common Ground principles
- Lees hier meer over de [uitgangspunten van het Federatief Datastelsel](#)

⚙️ Toekomstige GDI-standaarden en uitvoerbare wetengines

De inwoner kent zijn rechten en plichten en kan deze met een druk op de knop verzilveren. De betrokken organisaties kunnen eenvoudig en betrouwbaar realtime gegevens uitwisselen en zijn daardoor beter in staat om hun maatschappelijke taken te vervullen. Zoals het toekennen van inkomensondersteuning voor wie het nodig heeft.

Casus en persona – ter illustratie

Persona: Linda (38 jaar)

- Getrouwd op 28, eerste kind op 30, nu 2 kinderen (8 en 5 jaar)
- Werkt 28 uur per week voor de thuiszorg
- Gezinsinkomen: €65.000 (partner €45.000 voltijd, zij €20.000 deeltijd)
- Hypotheek van €320.000, afbetaald tot €200.000
- Comfortabel leven in een gezinswoning

Casus:

Linda gaat scheiden, moet verhuizen naar een huurhuis, kan minder werken, heeft veel meer financiële lasten, minder inkomen en zit op de grens van bestaanszekerheid.

Dit is een voorbeeld. De casus en persona geven we vorm in aanloop naar het Fieldlab.

Te onderzoeken technieken en concepten

- Real-time gegevens uitwisselen en bronnen bevragen met Rest **API's** o.b.v. OpenApi Specs,
- Digikoppeling: Federatieve Service Connectiviteit (**FSC**)
 - Service Directory
 - Transactielogging
- Transparantie en regie op gegevens: **Logboek** Data Verwerkingen
- Werking **Wallet(s)**, uniforme bronontsluiting, OOTS
- Wetten omzetten naar machine uitvoerbare (reken)**regels** en engines
- Federatieve toegangsverlening **AuthZen** NL profiel
- Federatieve catalogus **DCAT** 3 NL profiel, methodieken omzetten dataservices naar Metadatering
- Moderne **cloud** infrastructuur
- Notificeren o.a. o.b.v. **Cloud Events** en message queue

Overige te onderzoeken aspecten

- Een Fieldlab draait om samen creëren rond techniek, over de grenzen van disciplines heen. Dat maakt het wezenlijk anders dan een conferentie of vergadering.
- Techniek is echter niet geïsoleerd: juridische, ethische en organisatorische aspecten zijn cruciaal om technische veranderingen goed te beoordelen, in te bedden in organisaties en te borgen.
- Uit eerdere Fieldlabs blijkt dat deze facetten het best worden meegenomen binnen technische teams, in plaats van in aparte tracks.
- Dit sluit aan bij het WRR-rapport [Deskundige Overheid](#), met name
 - “Aanbeveling 6: Doorbreek verkokerde organisatiepatronen”.
- Teams worden dan ook uitgenodigd om naast ontwikkelaars ook andere rollen te betrekken die meedenken over de demonstrator en de vervolgstappen na het Fieldlab.
- Mogelijke uitdagingen voor niet-technische rollen:
 - Bepaal welke technieken en concepten voor jouw organisatie interessant zijn om op korte-middellange termijn mee te starten.
 - Wat zijn de benodigde randvoorwaarden in jouw context?
 - Maak een juridische analyse: wat is groen (toegestaan), grijs (onzeker) of oranje (niet toegestaan)?
 - Welke ethische dilemma's spelen? Hoe gaat je organisatie hier nu mee om, en wat verandert er als de proef realiteit wordt?

Het Fieldlab is een proeftuin met focus op technische ontwikkeling en mogelijkheden

- Het gaat om een toekomstig, nog niet bestaand of niet-operationeel stelsel
- Het is een 'proeftuin', geen weerspiegeling van de huidige werkelijkheid
- Componenten zijn Proof of Concepts (PoC's), de software is niet productiewaardig
- We volgen de wet, maar kunnen gemotiveerd afwijken om mogelijkheden te tonen
- De focus ligt (nog) niet op de user experience van de burger, maar op de technische onderlaag die verbeterde dienstverlening mogelijk maakt.

2.8 Beoogde & deelnemende organisaties

Ministeries & Uitvoeringsorganisaties

- SZW
 - UWV
 - SVB
 - BKWI
 - BIDN
- Financiën
 - Dienst Toeslagen
 - Belastingdienst
- Economische Zaken
 - KvK

Gemeenten

- Gemeente Utrecht
- Gemeente Nijmegen
- Gemeente Amsterdam

Projecten en programma's

- RegelRecht - Van Wet naar Werking (BZK)

- Uniforme bronontsluiting - OOTS
- Mijn Overheid Zakelijk (MinBZK)
- EDI Wallet (ICTU)
- Federatieve Toegangsverlening (VNG)
- Federatieve Service Connectiviteit (VNG)
- Federatief Datastelsel (FDS)
- Digilab
- Federatieve Catalogus - Logius / FDS
- Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS)
- Logboek Dataverwerking - MinBZK
- Uit Betrouwbare Bron (VNG)
- Vorderingenoverzicht Rijk (CJIB)
- NeRDS (BZK)
- Common ground (VNG)

- [Developer.overheid.nl](https://developer.overheid.nl)
- Programma levensgebeurtenissen (BZK)
- Programma proactieve DV (BZK)

Wat kan jouw organisatie doen?

- tijdens het Fieldlab

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS

Werken aan uitbreiding van de casus

Dit zijn uitdagingen waaraan je kunt denken, teams kiezen zelf wat ze willen gaan doen:

- Beproeven technieken in de casus
- Eigen register aansluiten op de casus
- Eigen applicatie aansluiten op de casus
- Wet analyseren
- Eigen proces herinrichten nav nieuwe architectuur principes
- API aansluiten op casus
- Synthetische data generen en toevoegen
- Datasets metadateren en in catalogus toevoegen
- *Jouw eigen idee.....*

Wie hebben we nodig en wat ga je doen?

Teams uit overheidsorganisaties bestaand uit ongeveer 5 personen, waarvan bijvoorbeeld:

- 2 **ontwikkelaars** -> **Het is essentieel dat er developers zijn die echt aan code kunnen werken**
- Architect
- Beleidsmedewerker / jurist / ethicus
- Product owner / projectmanager

NB: Een team mag een samengesteld team zijn uit de organisatie. Het hoeft geen bestaand team te zijn.

Inspanning en inzet

- Duur Fieldlab: 3 dagen, alle teamleden aanwezig
- Voorbereiding deelnemers: 2 à 3 voorbereidende meetings van 1,5 uur
- Eventueel alvast technisch voorwerk, mogen teams zelf bepalen

Benodigde kennis en kunde

Kennis van

- OpenAPI spec
- Docker
- GitLab account (kan eenvoudig aangemaakt worden) om de Fieldlab-repo te 'forken'
- Als je eigen services wilt toevoegen maakt het niet uit welke taal je gebruikt
- Go + PostgreSQL – Mocht je met onze code wilt werken
- **Open Mindset** om bijv. met technieken te werken die je nog niet kent

Technische wensen

- Kubernetes (alleen voor deployen eigen service)
- Bekend met CI/CD. Digilab kan faciliteren met Gitlab, maar eigen varianten zijn ook toegestaan
- Bekend met configuratie in code, waarmee Digilab bijvoorbeeld RBAC (Role Based Access Control) inricht

Documentatie

- [Whitepaper](#)
- Documentatie vorig Fieldlab: <https://index.padv.apps.digilab.network/>
- Meer [documentatie op Gitlab](#) over de Fieldlab omgeving

Doe mee, next steps!

- Ga op zoek naar capaciteit, team(s) of personen in de organisatie die deel zouden willen nemen
- Blok alvast de data in november
- Meld vertegenwoordigers van dat team of geïnteresseerden aan voor de informatiesessie op 2 september via – [het pleio evenement](#)
- Bedenk zelf waaraan je zou kunnen werken.
Voor inspiratie bekijk de [puzzellijst](#) of lees [het whitepaper](#) wat er vorig jaar is beproefd

Heb je nog vragen neem contact op met Digilab:

Aliza Tekofsky -	Aliza.tekofsky@ictu.nl
Caroliene steltenpool -	Caroliene.Steltenpool@ictu.nl
Roos de Groot-	Roos.degroot@vng.nl

Of via de website: <https://digilab.overheid.nl/contact/>

Tot ziens op het Fieldlab*

Bestaanszekerheid bij levensgebeurtenissen

24, 25, 26 november

Social Hub, Den Haag

Roos de Groot

Product owner Digilab
1-10-2025

Aliza Tekofsky

Portfoliomanager & strategisch adviseur Digilab

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

C O M M U N D
G R O U P

Digilab

REALISATIE
IBDS